

встановлення за наслідками такого введення спеціального адміністративно-правового режиму. Правове регулювання таких процедур здійснюється окремими нормами, зокрема нормами Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану». При цьому норми законодавства, що регламентують адміністративну діяльність по забезпеченню адміністративно-правового режиму воєнного стану, мають яскраво виражений процесуальний та процедурний характер.

Список бібліографічних посилань

1. Ніколенко Л. М. Матеріальні та процесуальні норми і правовідносини: їх взаємозв'язок у господарському судочинстві // Наше право. 2013. № 10. С 148–154.
2. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
3. Теорія нотаріального процесу: науково-практичний посібник / За заг. ред. С. Я. Фурси. Київ: Алерта; Центр учб. літератури, 2012. 920 с.
4. Демин А. А. Понятие административного процесса и административно-процесуальный кодекс Российской Федерации // Государство и право. 2001. № 6. С. 16–24.
5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.
6. Авер'янов, В.Б. Значення адміністративних процедур у реформуванні адміністративного права // Часопис Київського університету права. 2009. № 3. С. 8–14.
7. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 624 с.
8. Баскакова Ю. В., Качанова П. В., Руденко О. М., Усатий Г. О. Конституційний процес та особливості реалізації реформ в Україні: навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 88 с.
9. Афзалетдинова Г. Х. Исключительные режимы в российском праве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. М., 2016. 202 с.
10. Єзерський Д. О. Надзвичайний стан. Зміст і порядок введення // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 1. С. 127–136.

Одержано 12.06.2017

УДК 343.13

Андрій Володимирович ДАНИЛЯК,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ УКРАЇНИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

Наша держава зараз знаходиться на шляху глобальних змін у багатьох сферах суспільного життя. Політичні, соціально-економічні, ринкові перетворення, впровадження новітніх систем і технологій, а також реформування системи правоохоронних органів (скорочення, перепідготовка, набір нових поліцейських) даються в знаки. На цьому фоні спостерігається стрімкий

ріст злочинності та якісні зміни її проявів. Найбільш чутливо на нестабільність системи реагує та частина кримінального світу, що характеризується високим рівнем інтелекту, організованістю, корупційною підтримкою, наявністю сучасних технічних засобів та потужною фінансовою базою. Мова йде, насамперед, про злочинну діяльність, що маскується під оболонкою підприємницької, банківської, страхової, інвестиційної чи іншої діяльності. Часто ці злочини мають транснаціональний характер. Це пов'язано із трьома основними факторами: 1) доходи здобуті злочинним шляхом, як правило, розміщуються на банківських рахунках зарубіжних держав; 2) майно підозрюваних, що підлягає конфіскації знаходиться за кордоном; 3) підозрювані намагаються приховуватись за межами держави.

Саме з цих причин в рамках кримінальних проваджень часто постає питання щодо налагодження міжнародної взаємодії для вирішення завдань розслідування.

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України, суттєвих змін зазнала як кримінально-процесуальна так і оперативно-розшукова діяльність, окремо були нормативно врегульовані способи і форми міжнародного співробітництва у протидії злочинності.

Взаємодія органів досудового розслідування МВС України з правоохоронними органами зарубіжних держав при розслідуванні злочинів - це процесуальна і не процесуальна діяльність, що ґрунтується на міжнародних стандартах визначених Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколами, що її доповнюють, Конвенцією про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах, іншими двосторонніми та багатосторонніми міжнародними угодами укладеними Україною з окремими державами-учасницями, а також на положеннях національного законодавства та відомих нормативних актах.

Важливим інструментом взаємодії правоохоронних органів різних країн є укладення угод про співпрацю у попередженні та боротьбі із злочинами, що мають транснаціональний характер. Адже на їх основі формується національне законодавство країн-учасниць, виробляються програмні документи державного контролю і управління. Відповідно на владні структури покладаються зобов'язання щодо дотримання передбачених цими документами правил, принципів і норм співпраці.

На даний час Міністерством внутрішніх справ України укладено угоди про взаємодію із Міністерствами внутрішніх справ Азербайджану, Грузії, Республік Молдови, Польщі, Австрійської, Чеської Республік та багатьма іншими державами.

Загальний аналіз нормативно-правової бази і спеціальної літератури з питань міжнародної взаємодії при розслідуванні злочинів дозволяє виділити дві форми співпраці органів досудового розслідування України і зарубіжних держав. До них зокрема відносяться: 1) спільне розслідування транснаціонального злочину шляхом створення спільних слідчих груп; 2) надання

міжнародної правової допомоги органам України у розслідуванні злочину правоохоронними органами зарубіжних держав в рамках міжнародного співробітництва.

На наше переконання, спільне розслідування злочину, як форма міжнародної співпраці, є найбільш ефективною і результативною, адже зацікавленість у своєчасному і повному встановленні обставин злочину є обоюдною для органів правопорядку держав-учасниць.

Узагальнення досвіду розслідування економічних злочинів дає підстави стверджувати про те, що випадки використання міжнародного співробітництва у даній формі, були пов'язані із трьома головними обставинами. По-перше, з намаганням легалізувати кошти здобуті злочинним шляхом на території іншої держави. По-друге, із знаходженням співучасників злочину закордоном у зв'язку із постійним проживанням і наявністю громадянства іншої держави. По-третє, із знаходженням потерпілих закордоном у зв'язку із постійним проживанням і наявністю громадянства іншої держави.

Саме вказані обставини обумовлювали транснаціональний характер розслідуваної події, і вимагали поєднання зусиль правоохоронців на міжнародному рівні.

Слід зазначити, що відкриття кримінальних проваджень про економічні злочини, що мають ознаки транснаціональних, як правило, ініціюється уповноваженими органами однієї з сторін шляхом направлення іншої матеріалів отриманих в результаті гласних або негласних слідчих (розшукових) дій або оперативної розробки. Обмін інформацією відбувається через структурні підрозділи центрального апарату МВС України за напрямками оперативно-службової діяльності, а також Управління міжнародних зв'язків та робочий апарат Національного центрального бюро Інтерполу в Україні. Офіційно направлені матеріали використовуються, відповідно, як підстави для організації документування злочинної діяльності у рамках оперативно-розшукових справ і можуть бути джерелом інформації, що визначить напрямки оперативних розробок (оперативно-розшукових та оперативно-технічних заходів) і оперативно-слідчих тактичних операцій.

Неофіційний обмін інформацією може здійснюватися через «офіцерів зв'язку» або особисті контакти співробітників за допомогою телефонного зв'язку, електронною поштою, факсимільним зв'язком чи іншими засобами.

Якщо обмін інформацією і проведені перевірочні заходи підтверджують необхідність проведення спільного розслідування злочину обома сторонами, відповідному органу досудового розслідування України або прокурору необхідно направити до Генерального прокурора України запит про створення спільної слідчої групи з правоохоронцями іншої держави.

Координацію і контроль діяльності спільної групи здійснює ініціатор її створення або старший слідчої групи. Члени спільної слідчої групи безпосередньо взаємодіють між собою, узгоджують основні напрями досудового розслідування, проведення процесуальних дій, обмінюються отриманою інформацією.

Ефективність даної форми взаємодії обумовлена тим, що по суті процедура доказування таких масштабних, багатоепізодних злочинних схем не обмежуються кордонами, юрисдикцією і законодавчими нюансами різних держав. Члени спільної слідчої групи мають можливість виконувати спільне завдання – встановлення і притягнення до кримінальної відповідальності всіх співучасників злочину, встановлення всіх епізодів та потерпілих.

У випадках, коли працівники зарубіжних поліцейських відомств не можуть самостійно вирішити тактичні завдання розслідування, і для цього необхідні спільні зусилля обох сторін, організується участь працівників органів досудового розслідування України у проведенні слідчих (розшукових) дій або оперативних заходів на території іншої держави. Цей вид взаємодії реалізується шляхом виїзду українських поліцейських до іншої країни та прийнятті участі ними у плануванні і підготовці окремих слідчих (розшукових) дій або тактичних операцій. Безпосередньої участі у проведенні вказаних заходів українські співробітники не приймають. Вони мають право лише бути присутніми при діях зарубіжних поліцейських, обмінюватись інформацією та координувати зусилля.

Органам досудового розслідування України для організації даного виду взаємодії необхідно отримати позитивну відповідь на запит (клопотання) про надання міжнародної правової допомоги компетентного відомства країни, у яку планується відрядження. Підставою для здійснення виїзду за кордон працівників Національної поліції України є дозвіл на те Міністра внутрішніх справ України або його заступників.

Процедура отримання дозволу керівництва МВС України на закордонні відрядження працівників поліції за останні роки зазнала змін, адже відомчі накази і інструкції, які встановлювали чіткий алгоритм оформлення службових документів, втратили чинність, а нові не було прийнято. Такий стан викликаний не тільки зміною кримінального процесуального законодавства, а й тим, що реформування системи органів правопорядку України ще триває.

Велике значення у оптимізації взаємодії має допомога міжнародних урядових та неурядових організацій. Під їх егідою розроблюються програми протидії транснаціональним злочинам, в рамках яких активізується робота слідчих та оперативних підрозділів країн у конкретних напрямках, координуються і узгоджуються їх зусилля, відбувається обмін інформацією, проводяться як окремі слідчі (розшукові) дії, так і їх комплекси. Також в рамках даних проектів створюються інформаційно-аналітичні групи, які здійснюють аналіз оперативної інформації, статистичних даних, положень національних нормативно-правових актів країн-учасниць з метою вироблення стандартів у їх спільній міжнародній діяльності по боротьбі з організованою злочинністю. Зарекомендувала з позитивного боку практика розроблення за сприянням таких проектів спільних тактичних операцій по припиненню діяльності транснаціональних злочинних угруповань.

Підводячи підсумок вищезазначеному, хотілось би наголосити на тому, що боротьба з такою масштабною протиправною діяльністю, як еконо-

мічні злочини, потребує об'єднання зусиль не тільки сил і засобів на національному рівні, а й вироблення механізму протидії цьому явищу на міждержавному рівні. Представлена робота, звісно, не висвітлює всі засоби налагодження міжнародної співпраці у вказаному напрямку, але вона є одним з кроків на цьому шляху.

Одержано 12.06.2017

УДК 347.73

Карина Костянтинівна КАРПЕНКО,

аспірант кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ, м. Одеса

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА СУТНІСТЬ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Динамічний розвиток страхового ринку, значне розширення його учасників, як страховиків, так і страхувальників неможливий без формування відповідної структури та змісту адміністративних правовідносин, що забезпечує дотримання інтересів усіх учасників страхового ринку. Суб'єкти ринку повинні бути впевнені у тому, що ризик, який пов'язаний з їх участю у страхових відносинах, зведений до мінімуму.

Залежно від того, який склад правовідносин виникає у суспільстві, формується відповідний арсенал адміністративно-правового впливу на свідомість та поведінку їх учасників.

Страхова діяльність породжує страхові відносини, учасниками яких виступають страховики та страхувальники, інтереси яких в силу законодавчого впливу зводяться до запобігання та відшкодування завданої шкоди. Усі умови сторін мають чітке закріплення у страховому договорі, типову форму якого визначає державний уповноважений орган. Як бачимо, страхова діяльність потребує присутності державних органів, відтак вивчення регулюючого впливу на вказану сферу потребує використання наукових здобутків вітчизняних вчених як у сфері приватного, так і публічного права. Більше того потреба дослідження структури та змісту адміністративних правовідносин у сфері страхування, зокрема цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні пояснюється як прийняттям нових нормативно-правових актів, так і новими конструкціями страхових відносин [1].

Основними ознаками адміністративно-правових відносин є: по-перше, виникають, змінюються, припиняються на основі правових норм, які породжують ці відносини, і реалізуються через них; такі відносини відрізняються